

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 glđ. 60 kr., za pol leta 2 glđ. 40 kr., za četert leta 1 glđ. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 glđ., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXV.

V Ljubljani, 3. sušca 1882.

List 9.

Posnetek okrožnice sv. Očeta Leona XIII do italijanskih škofov. *)

Častitljivi Bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov!

Po Svoji oblasti in apostolski službi z ljubeznijo čujemo nad vsim keršanstvom skup in nad posameznimi deli, kar je najbolj moč. Vender pa zdaj iz posebnega vzroka Italija Našo skerb in misli posebno na se obrača. V teh mislih in skerbéh je nekaj vikšega kot so človeške zadeve, ker v skerbéh in britkostih smo za zveličanje duš. Na to se mora obračati vse Naše prizadevanje toliko gorečniše, kolikor veči je nevarnost, ktera proti deželi. Če so take nevarnosti na Laškem bile kdaj velike, so v tem času gotovo naj veči, ker stan dežel-skih zadév je zdaj za vero čez vse škodljiv. To pa Nas toliko globokeje tiče, ko Nas posebni vzroki silijo, da smo v zvezi z Italijo, ker tukaj je Bog postavil stanovališče svojega namestnika, učiliše resnice in središe katoliške edinosti. Že tudi o družih prilikah smo opominjali množice sploh, da naj čujejo, in posamezne, da naj spoznajo, kaj je pri tolikih pohujšanjih njih dolžnost. Vender ker so hujave veči, hočemo, častitljivi Bratje, da z veči skerbljivostjo svoje misli nanje obračajte, in ko družbinske zadeve propadajo, z veči čujočnostjo varite in branite duše narodov in poživljajte jih z vsimi pomočki, da se jim ne ugrabi naj drajši vsih zakladov, katoliška vera.

Na Laškem ima že davno naj pogubniši skrivna družba svoj sedež. Njeni začetniki in glavarji sami ne skrivajo in ne tajé, kaj da nameravajo. Napovedali so sovraštvo Jezusu Kristusu, in zdaj išejo vse mnoge keršanske naprave oropati. Ni tukaj govorjenje, koliko so že pograbili, ker razdjanja so pred očmi, kakoršne so storili veri in čednosti. Italijanske ljudstva so bile o vsih časih zveste in stanovitne v veri svojih očetov; zdaj pa jim sovražniki povsod cerkveno prostost vtesnujejo, in po vsih očitnih vstavih dan na dan bolj razdraženo razdirajo keršarsko njih podobo in v neki meri tudi njih keršansko lastnijo. Tako po napravah, ki so v vsih časih Italijani imeli v njih svoj ponos in svojo čast.

*) Ni tedaj besedna prestava, ampak le bolj posnetek po pomenu in v krajših stavkih, da čitatelji lažej umevajo pomen enciklike.

Zaterli so samostane in verske družbe, uzeli cerkveno premoženje, dopustili zakonske zveze zoper katoliške obrede. Pri podučevanju mladine cerkveni oblasti noben delež ni pušen. In ta razdražena in nesrečna vojska zoper apostolski Sedež nima ne mére in ne konca. Cerkev torej neizrečeno terpi in rimski papež je spravljen v naj veči stiske. Ker je namreč oropan svetnega gospostva, je posiljeno zagnan v tujo podložnost in oblast. Rim, naj častitljive keršanskih mést, je izdan in odprt vsem sovražnikom sv. Cerkve, ter ga oskrunujejo z brezbožnimi novotarijami. V tem pa se povsod napravljajo šole in tempeljni za krivoverške obrede. Pravi se celó, da še to leto pridejo v Rim na nekak čuden cerkven zbor poslanci in glavarji tistih krivovercev, ki so naj bolj sovražni katoličanstvu. Kakošen vzrok imajo ti ljudje, da si ravno ta kraj volijo, to je zadosti znano: svoje sovraštvo namreč zoper Cerkev hočejo s prederznim žaljenjem nasititi, rimsko papeštvo na samem njegovem Sedežu napasti in nesrečno vojno bakljo prav tam blizo njega vžigati. Pač ni dvomiti, da Cerkev bo o svojem času brezbožno počenjanje slavno zmagala, gotovo pa je, da s svojimi naklepi skušajo, z glavob enem celo telo Cerkve zadeti in vero zatreti, ko bi bilo mogoče.

Nemogoče bi se zdelo, da kaj tacega hočejo tisti, ki terdijo, da ljubijo italijansko ime (laško národnost). Zakaj ravno laško imé bi zgubilo vir naj večih korist, ako bi se zgubila katoliška vera.

Zakaj keršanska vera je res vsim narodom prinesla naj boljši sredke k zveličanju, kakor so: nežaljivost prava, bramba pravice; ukrotila je vera povsod slepe in prederzne človeške poželenja s svojo močjo, ker ona je spremljavka in pomočnica vsega, kar je pošteno, kar je hvalno, kar je velikodušno. Ona je razne stanove v državah in razne ude v družinah povsod správila v popolno in stalno edinost. Vender je pa polnost teh dobrot Italijanom delila obilniše kakor drugim narodom. Zmota in sramota je namreč pri mnogih, ki pravijo, da Cerkev nasprotuje in škodva državnemu blagru ali vspehu, in cenijo torej rimsko papeštvo za sovražnika blagostanju in velikosti italijanskega imena. Vsi spominki preteklih časov ovračajo njih tožbe in nespametne krivičenja. Zakaj v resnici se Laško ima naj bolj zahvaliti Cerkvi in papežem, da je svojo slavo razširilo med vse narode, da se večkratnemu pritiskanju divjakov

ni podklonilo, da je naval Turkov zmagovito odbijalo, da si je v mnogih rečeh spodobno in pravno svobodo dolgo časa ohranilo in svoje mesta z mnogimi in neumerljivimi spominki naj boljših umetnikov obogatilo. In ne poslednja hvala rimskih papežev je ta, da so po značaju in nravi razne laške okrajine v skupni veri in vernosti vedno edine obdržali in naj nesrečnejših sporov jih reševali. O viharjih in nesrečnih časih pa bi bil državni stan v naj skrajniši nevarnosti, ako bi rimski papeži ne bili zadosti krepki, ter so državo še oteli. Tudi v prihodnje papeštvo ne bo manj močno, samo ako mu človeška nasprotna volja kreposti ne tare in prostosti ne zaderžuje. Zakaj dobrotna moč, ki v katoliških napravah biva, je nespremenljiva in stalna, ker sama iz svoje nature izhaja. Kakor namreč katoliška vera, da duše zveličuje, ne pozná razločka prostora in časa, tako se tudi v časnih rečeh vedno in povsod v korist ljudem daruje. (Dalje nasl.)

Naj boljše zdravilo zoper nepokoršino pri izreji.

(Konec.)

Poprej omenjeni pisatelj to reč dalje izpljuje. Človeku, ki je v vsi ponižnosti Bogu pokoren, kakor mu je dolžnost in kakor Bog hoče, so pokorni tudi njegovi podložni. Njemu pa, kateri zoper Boga rovavi, rogovilijo zoper njega tudi njegovi podložni. To je doslednost in naravni red. To priča zgubljeni raj. Dokler je bil Adam Bogu podložen in pokoren, je bila podložna in poslušna tudi njemu vsa narava.

To priča poganstvo. Popačilo in poslednjič zgubilo je poganstvo izvirno razodenje božje, in potlej je še manj bilo pripravno Stvarnika spoznavati iz nature in mu služiti, česar je vendar še bilo zmožno; torej pa tudi natora njemu ni hotla več služiti. Pogan je namesto Bogu le mesenosti in poželenju služil in postal je človek žival, zvér; tudi sam se je naj poslednjič v naj večji dobi „svobode“ žival imenoval (opičarstvo). Pa bolj ko pogan — stari ali novi — živalski in zvérski natori služi; bolj zvérska in neusmiljena je natora proti njemu. Pa tudi človek sam je toliko bolj divji in neusmiljen do človeka, kolikor delj se on sam od Boga odmakne.

To priča tudi zgodovina, posebno dan danes. Dokler in kjer so velikani sami Bogu pokoršino skazovali, je skazovalo pokoršino tudi ljudstvo njim; kakor in kadar pa so oni delali upor zoper Boga in Cerkev, je bilo tudi ljudstvo zoper nje uporno. Tako je v malem in v velikem. Naj manj spoštovanja pri družini n. pr. imajo brezbožni gospodarji, najmanj ljubezni pri učencih brezvérsni učeniki. Hattler pripoveduje ta le dogodek: Nedavno je sedemletna deklica neke naprave v svoji priprosti nedolžnosti rekla: „Ta učenica I. I. je pa gotovo v svoji mladosti bila hudo nevbogljiva!“ Stermé jo praša prednica: „Zakaj neki to, ljubi otrok?“ Nato reče mala: „I zato, ker nji nočejo njene učenke pokorne biti.“ V tem odgovoru, meni oni pisatelj, je veliko več modrosti, kot v mnogih knjigah učenih odgojnih obravnáv.

Ta odgovor je tudi v Führihovi podobi, in to je skrivno-tni nauk o človeški izreji. Ker se je Francišk Asiški z vso ponižnostjo Bogu podložnega storil, je sam pokoršino do sebe našel pri živalih v gojzdu. In ker se nahajajo starši, učitelji in redniki, ki nočejo Bogu pokorni biti, toraj tudi oni nahajajo terdoglavnih gojencev, ki jim bridke ure delajo. Nauk:

Kdor zná štét'
Več kot pét,

bo iz tega posnel preimenitni opomn: Tehten pomoček za dobro izrejo je ta, ako so starši in redniki sami iz serca Bogu pokorni.

Ovčica.

(Pis. M. Skalovič.)

(Dalje.)

17. Ovca ljubi suhe kraje. Najraje se pase po suhih bolj kamnatih „grizah“, kajti po valah in močvirnatih nižavah ne dobí zdrave hrane oboli. Tudi po gozdéh ji ne tekne paša toliko, kakor po prostih goliš pašnikih. Proti solncu so zeliša okusniši, pa navadno manjši, in živina ima manj mleka, pa to je bolj mastno in močno, več sira, manj vode — siratke. Po osojnih senčnih pašnikih je sicer rašča bolj bujna in ovce imajo več mleka, pa je bolj vodeno, in sir ni tako okusen. Poznam kmete, ki so prec po okusu sira spoznali, kedaj so se ovce pasle po solčnih, kdaj po senčnih pašnikih. To se je tudi že opazilo, da ovce, ki jedó žito, dobé slabeji volno.

Kakšen pomen ima vse to za ovčico Kristusovo — pravega kristjana? Zmérnost, treznost v jedi in pijači in post, to stori kristjana zdravega na duši. Ako se preveč masti, mu navadno shujša dušna obleka, milost božja se manjša, skušnjave derzneje nadlegujejo. Zató je Kristus nam vsem v zgled šel v puščavo in se postil, ter je v onem suhem kraji svojega duha z nebeško hrano pripravil, da nam je zapustil okusni in tečni sad svojih ubeških nauk. Vsi cerkveni očetje v svojih spisih postu in zatajevanju največo hvalo dajejo. „Kaj je zveličavniše, kaj koristniše kot post? vpraša sv. Leon papež, s postom se Bogu približujemo, satana odganjamo, strasti, ki nas mamijo, premagujemo. Vedno je bil post hrana čednosti. Post prinaša čiste misli, pametne občutke, bolje sklepe. Po takih radovoljnih pokorjenjih mesa zamerje grešno poželenje, duh se ponoví in od dné do dné bogatí s čednostmi.“ (Leo Magn.)

„S prelomljenjem postne zapovedi je bil prvi človek iz paradíza izgnan, ako se postimo bomo zopet v raj prišli.“ (Sv. Gregor.) Ni ga svetnika v nebesih, kateri ne bi zraven družih dobrih dél posebno s postom pokoril svojega života na svetu; zato o spoznavalcih poje Cerkev: Jejuna membra deferens, Dapes supernas obtinet = Život je s postom pokoril, gostijo v raju zadobil.

Po nauku sv. Tomaža Akv. je požrešnost mati peterih zlobnih hčeri: 1. Otemni um, ako se čez mero já in pije. Nasproti s postom se um razbistri. Zgledov je veliko: Mojzes, Elija, Daniel in drugi. Izraelci pa: „Vsedli so se jest in pit, ter so brezumno skakali okoli zlatega teleta Exod. 32, 6). 2. S požrešnosti rado prihaja grešno radovanje. „To je bila zlobnost Sodome, tvoje sestre (Jeruzalem): prevzetnost, objestnost, obilnost: očitno se kaže, da se je zato pogubila, ker je s napuhom vred bila nezmérna v hrani“ (Ezeb. 16, 49). 3. Biebetavost, ker duh jedi in pijače močne tudi na možgane vpliva, jezik se odvozlá in čenčuri vsaktere bedarije. Sv. Gregorij pravi, da evangeljski bogatin je zato silno terpel na jeziku, ne samo zaradi slasti, temuž zavoljo premnogih in grešnih besedí, kakoréne je pri svojih pojedinah govoril. 4. Prešérno zunanje obnašanje (zaderžanje), pohujšljivo vedenje, razzajanje in ples; lačni ne plešejo. 5. Peto najhuje zlo, ki se prerado izcimi iz požrešnosti in pijaučevanja, je nečistost. „Mesó jesti, vino piti, do sitega se pasti, to je zalega poželji-

vosti" (S. Hieron. ep. in Jovin.). Isti sv. Jeronim piše mladi Evstahiji: „Ako imaš kaj vere, da ti zamorem svetovati, te najpred opominjam, zarotim te, ker si nevesta Kristusova,пусти vino ko trup. Vino je prvo orožje, kterega se satan poslužuje, da ž njim po mladini maha. Vino in mladost ste dve ognjišči prepovedanega veselja. Zakaj vlivat olje v ogenj? Zakaj goreče baklje metati v teló, ki že gori?“ Kar sv. Jeronim govori, kakor nasvèt, to dandanes vse huje veljá o res strupenem žganji, iz kterega zraven družega hudega posebno že bruha strašno preklinjevanje, poboji, morije in naslednjič ječa, revšina, sramota, neprevidnost, smert, pekel.
(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi

Ljubljanski postni pastirski list po vvodu ob kratkem obravnava cerkveno leto, potem z mnogimi dokazi vterjuje, priporočuje vestno posvečevanje nedelj in praznikov. Pravi namreč:

Vprašati bi me znali, ljubi v Gospodu! ali so si praznike sami umislili ljudje; ali so od Boga postavljeni? — Naj vam odgovorim, da je Bog sam praznikom začetnik. Ko je namreč doveršil Bog šestdnevno delo stvarjenja, „počival je sedmi dan od vsega svojega dela, ki ga je bil storil; in je blagoslovil sedmi dan in ga je posvetil“ (1. Moz. 2, 2 in 3).

Ker pa je Bog v svojem veličastvu sam nam v posnemo obhajal praznik, ter ga blagoslovil in posvetil, zato je tudi nam določno zapovedal praznik posvečevati. Čujmo, kaj pravi o tem sv. pismo. Izraelcem Mozes zaterjuje: „To je, kar je govoril Gospod: Jutri je počitek sabote, Gospodu posvečen“ (11. Moz. 16, 23). In pa: „Praznujejo naj Izraelovi otroci saboto in naj jo posvečujejo od roda do roda. Ona je večna zaveza med menoj in med Izraelovimi otroci in vedno znamenje: zakaj v šestih dneh je vstvaril Gospod nebo in zemljo, sedmi dan pa je delati nehal“ (11. Moz. 31, 16 in 17). In tretja deseterih Božjih zapovedi, danih Izraelcem na Sinajski gori, se glasi: „Spomni se, da posvečuješ sabotni dan. Šest dni delaj in opravljaj vsa svoja dela; sedmi dan pa je sabota Gospoda, tvojega Boga; ta dan ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne tujec, ki je znotraj tvojih vrat“ (II. Moz. 20, 8—11).

Njim, ki bi judovske sabote ne bili praznovali, je zažugal Bog zato najojstreje kazni. Bog sam po Mozesu govori: „Praznujte moje saboto; zakaj sveta vam bodi; kdor jo oskruni, bodi umorjen; kdor ta dan opravlja kako delo, njegova duša bodi pokončana izmed srede svojega ljudstva“ (11. Moz. 31, 14). In Bog nadaljuje: „Praznujte moje sabote in spoštujte moje svetišče. Jaz sem Gospod; ... ako me pa ne bote poslušali in spolnovali vseh mojih zapovedi, ... bom tudi jaz vam to-le storil: Naglo vas bom obiskal z uboštvo in vročino... Zastonj bote žito sejali, katero bodo sovražniki požerli... Bežali bote, akoravno vas ne bo nihče podil. Ako mi pa tudi po tem ne bote pokorni, namnožil vam bom sedmero kazni zavoljo vaših grehov... In dal vam bom od zgoraj nebo kakor železo, in zemljo kakor bron. Zastonj bo vaše delo; zemlja ne bo rodila zelišča, in drevje ne bo dajalo sadja... In poslal bom med vas divje zveri, katere bodo žerle vas in vašo živino... In bom poslal med vas meč, maščevalca moje zaveze. In ko bote zbežali v mesta pošljem, kugo med vas in izdani bodete sovražnikom v roke; potem bom zlomil podporo vašega kruha tako, da bo deset žên kruh peklo v jedni péči, ... in jedli bote, pa ne bote nasiteni; ...

spremenil bom vaša mesta v puščavo in vaše svetišče v pustoto... In pokončal bom vašo deželo in vaši sovražniki bodo nad njo stermeli, ko bodo njeni prebivalci; med narodi bote poginili in sovražna zemlja vas bo požerla... Tedaj se bo veselila dežela svojih sabot;... ko bote vi v sovražni deželi, praznovala bo ona in počivala ob sabotah svojega zapuščanja; zato ker ni počivala ob vaših sabotah, ko ste vi v njej prebivali“ (III. Moz. 26, od 2—38). Pač strašne besede Boga, ostrega maščevalca svojih svetih dni!

Ni mi treba posebej povdarjati, da — kar o sabotah — to isto tudi o praznikih velja. Zato Bog Izraelcem govori: „Obhajajte mi praznike trikrat v letu“. (II. Moz. 23, 14.) Nato jim Bog po Mozesu natančno naznani, kako se ima praznik opresnih kruhov, t. j. velika noč, praznovati; kako praznik žetve pervin, t. j. binškoštni, in pa praznik konec leta kadar je Izraellec spravil vse svoje pridelke s polja, t. j. praznik šotorov.

Izraelci so tedaj po Božjem povelji kot svoj, na teden se vračajoči sveti dan, saboto praznovali in imeli še družih prazniških zapovedanih dnij.

Ko pa je jenjal stari zakon, postavili so apostoli v novem zakonu po Božjem navdihu, in berž ko ne po Jezusa samega povelji, mesto sabote prvi dan v tednu, t. j. nedeljo. Prav v nedeljo je namreč slavno zmagal nad smertjo naš Zveličar, ko je slovesno vstal iz groba ter nam pridobil zagotovilo, da tudi mi ne sperstenimo za vselej v zemlji; da tudi nam pride ona večna nedelja, ko vstanemo kakor Gospod od smerti, praznujôc pravi Gospodnji dan, večno srečno nedeljo v nebesih. Saj apostol govori: „Ako pa Kristus ni vstal, prazno je tedaj naše oznanovanje, prazna tudi vaša vera“ (I. Kor. 15. 14). — Ravno nedelja je bila, ko je sv. Dub nad apostole prišel podeliti jim raznoverstnih svojih nebeskih darov. — Sicer pa je Bog Oče tudi v nedeljo svet stvariti začel. Zato mu je ta začetni dan stvarjenja v spomin, naj se potrudimo še mi v nedeljo, da obudimo v sebi novega človeka, vstvarjenega po Božji podobi.

Ker torej po Božjem povelji moramo nedeljo in po cerkvi odločene praznike posvečevati, česa smo tedaj dolžni zd-rževati se ob nedeljah in praznikih? — Pod smertnim grehom nam je zapovedano te dni počivati od težkih hlapčevskih dél. Izjemoma bi se smelo opravljati kjekatero le, kadar bi privolila duhovska gosposka...

Potem je ob nedeljah in praznikih prepovedalo tudi vse, kar dela tem dnevom nečast, ali pa njihovo posvečevanje moti ali opovira.

Zapovedano pa je pričujočim nam biti pri sv. maši. To zapoved morajo vsi spolnovati, ki so k pameti prišli ter jih ne zaderžuje nepremagljiva ovira.

(Konec nasl.)

Iz Železnikov se nam piše, kako lepo, spodbudno in ginljivo se je ondi zadoje tri pustne dneve obhajalo in veršilo letos na novo vpeljano 48urino čišenje presv. Rešnjega Telesa. Pobožnost se je pričela z izpostavljanjem presv. Rešnjega Telesa v nedeljo zjutraj pri prvi sv. maši ob 6; ob desetih je bila slovesna sv. maša; ob 3. popoldanski uri pa so imeli domači č. g. župnik J. M. vvodno pridigo, ter so govorili o imenitnosti, vrednosti in plemenitosti človeške duše, in kako naj kristjani za nje izveličanje skerbijo. Po večernici spravilo se je zopet presv. Rešnje Telo v tabernakelj, in pričelo se je spovedovanje, ki je terpelo zvečer do devetih. V ponedeljek zjutraj bila je prva sv. maša ob sedmih ter se zopet presv. Rešnje Telo v počešenje izpostavilo; ob desetih slovesno duhovno opravilo. Spovedovalo se je do poli ene popoldan. Ob treh so imeli govor Zaliloški č. g. župnik Fr. E. o smerti, kako gotova da je za vsacega človeka, kako malo se pa mnogi na to menijo.

Enako, kakor v ponedeljek veršile so se duhovne opravila tudi v torek. Ta dan so imeli ob treh sprelepi sklepni govor Soriški č. g. župnik A. J. o presv. Rešnjem Telesu, povedali v vvodu, da jih je ta dva dneva (v ponedeljek in torek) nad 900 sv. Obhajilo prejelo, da naj obhajanci, kakor tudi vsi nazoči zdaj Jezusa seboj na svoja domovja povabijo; v daljnem govoru pa so razložili, kako naj Mu pripravijo doma vredna stanovanja. Pridigi je sledila slovesna večernica s petimi litanijami in zahvalno pesmijo.

Ljudstvo se je tako v cerkvi, kakor tudi sploh po tergu izgledno in mirno obnašalo, in rado bi jih bilo še več prejelo sav. zakramente, pa primanjkovalo je spovednikov.

Dalje pristavlja poročilo, kako Bog res nikomur nič dolžan ne ostane in počesovanje presv. Rešnjega Telesa je zdajci poplačati blagovolil; prepričali so se tega v ponedeljek po večernici. Pihala je namreč tako silna sapa, da so se poslopja kar stresala in zibala. In v tem viharju je nastal v nekem lesenem vogljohramu blizo spodnje fužine ogenj. K sreči se je pa velikanska nevarnost do časa zapazila, ter ogenj se jaderno udušil. Bilo je to v najnevarnejšem kraju vseh spodnjih Železnik, in če bi bil ogenj zmagal ter razširil se, gorjé in pregorjé stanovnikom. Srečni naj bi se bili šteli, če bi bili odnesli golo življenje.

K sklepu pravi dopis: Vsem večjim krajem po Slovenskem, kjer te pobožnosti še nimajo, privošimo za prihodnje leto enako srečo in toliko dušnega veselja, kolikor smo ga vžili letos pri nas.

Iz Celja. (Sporočilo o delovanju katoliškega podpornega društva v Celji za leto 1881) Namen našega društva je pred drugim ta, da skerbi za obstanek dekliške šole v Celji pod vodstvom častitih šolskih sester. Kmalu bodo pretekle že 3 leta, kar se ta šola s pomočjo našega društva obderžuje. Mislimo, da ne bo žal nobenemu naših častitih udov in prijateljev za znesek, ki ga je daroval v ta namen. Posebno celjski okoličani in sploh vsi tisti, ki pošiljajo deklice v to šolo, bi morali hvaležni biti društvu, da je na taki način mogoče deklice podučevati ločene od dečkov, v posebni učilnici. Skerbi pa društvo tudi za najpotrebnejše učenke, ktere obiskujejo to šolo, ter jim napravi potrebne obleke, obutali, šolskih bukvic in enakih za šolo potrebnih reči. O božiču pa obdaruje z učenkami vred ob enem tudi najubožnejše učence iz celjske okoličanske šole s obleko in obutalom.

Pretečeno leto 1881 bilo je za naše društvo iz več obzirov prav važno. Obhajali smo 8. majnika lepo veselico na slavo presvitemu cesarjeviču Rudolfu ob njegovih poroki s prevzvišeno kraljičino Štefanijo. 30. junija se je pa z veliko slovesnostjo blagoslovilo novopostavljeno poslopje za dekliško šolo. Premilostljivi gospod knez in škof Lavantinski so obhajali ta dan v farni cerkvi sv. mašo ter se podali potem k novemu, okusno ovenčanemu poslopiju (v graškem predmestju) z obilnim spremstvom prečastitih duhovnikov, domačih in ptujih. Po blagoslovljenji hiše imeli so priserčen nagovor do zbranih učenk, po katerem je služil v hišni kapelici prvo sv. mašo mestni kaplan gosp. J. Ž. Nato so se zbrali pričujoči prečastiti gosti v bližnji sobani, kjer so zapale učenke slovesnosti primerno pesmico. Sledil je kratek govor, v katerem se je društveni načelnik vsem dobrotnikom nove hše, osobito prečastitemu knezo škofu priserčno zahvalil ter v varstvo Božje in v blagovoljnost milih društvenikov nadaljno skerb za to hišo izročil. Društveni tajnik je prednašal od gospoda O. Herkulana Šavorja, kapucinskega redovnika v Celji, zloženo slavnostno pesem. Sledile so zopet nektare pesmi častitih

čitalniških pevcev, ktere so se verstile s pesmicami učenk. Vsak, kdor je bil navzoč pri tej slovesnosti, se je bo gotovo z veselim srcem spominjal še poznejše čase.

Od 1. julija naprej se je začelo podučevati v tej novi hiši. Toda bilo je pri poslopiju še tudi pozneje mnogo dela, preden se je popolnoma dokončalo. Šolsko poslopje ima razun prostornih kleti spodaj 4 šolske sobane in 2 majhni sobi in 6 soban s kapelico vred v 1. nadstropju. Med poslopijem in ulico je vertič, 5 metrov širok, kateri loči od ceste vkusno na rezanem kamenju stoječe železno omrežje. Na zapadni strani poslopija peljá vožna cesta v prostorno dvorišče, od ktere se proti severu razprostira 642 \square° velik vert. V sredi verta stoji društveni čebeljnak. Razgled s prvega nadstropja posebno proti Vojniku, Črešnicam, Vitanjskim goram, proti Kozjaku in sv. Uršuli je krasen. — Prizadajalo je sicer zidanje mnogo truda in veliko skerbí; toda vsakterega gotovo v serce veseli, če pogleda zdaj dogotovljeno poslopje. Naj bode še poznim rodovom sedež kerščanskega poduka, kerščanske izreje!

Za prihodnje delovanje katoliškega podpornega društva je bil važen občni zbor društva, ki se je obhajal 6. nov. 1881. V tem zboru so po načelnikovem nasvetu društvena pravila v bistvenih točkah spremenjena. Od zdaj za naprej ima društvo skerbeti ne le samo za dekliško šolo in za učenke, ki obiskujejo to šolo, temveč po primerah društvenega premoženja tudi za druge ubožne otroke. Bog daj, da nam blagi prijatelji naše mladine pomagajo, da dosežemo prej ko mogoče tudi ta svoj namen. Naj se v kratkem času pripravi še drugo poslopje, v katerem se bodo zamogli otroci kerščansko izrejati, da se obvarujejo spačenega življenja ter vzgojijo za poštene in delavne ljudi! Mislimo, da ne le dotični otroci, temveč cele soseske bodo od takega zavoda imele največi dobiček. Da se pa ta veliki in blagi namen doseže, treba nam bode še veliko denarnih pripomočkov. Toda kar so dosegli drugod, lahko dosežemo tudi mi. Vsak poštenjak lahko podpira naše početje. Kdor ne more postati vstanovnik našega društva ter plačati vsaj 40 gold., zamore na leto odrajtati vsaj po 2 gold. kot letni ud; in komur je še to preveč, zamore nas podpirati vsaj z enim novim krajcarjem na teden. Na taki način se zamore vresničiti, kar pravi pregovor: „Iz zerna do zerna pogača — iz kamena do kamena palača.“ Komur je Bog podelil v obilnejši meri posvetnega blaga in kdor nima morebiti skerbeti za posebno potrebo, naj nas blagovoli podpirati. S pozemeljskimi darovi se zagotavljajo večne dobrote. Omenjen občni zbor je soglasno izvolil kot društvenega varha prečastitega gosp. kneza in škofa lavantinske škofije.

Društvo ima že tudi majhno knjigarno, iz ktere si bodo zamogli udje izposojevati društvene knjige. Prav hvaležno bomo sprejemali vsako knjigo kerščanskega, domoljubnega in podučnega zapopadka, ki nam jo zamorejo društveniki ali drugi dobrotniki darovati.

Obhajali smo med letom razun že imenovanih še nektare druge veselice s petjem, prednašanjem in tombolo. Toda najlepša med njimi je bila gotovo božična veselica, pri kateri so 28. in 29. decembra učenke dekliške šole predstavljale igrokaz: „Sveta noč“. Obadva dneva je bila dvorana napolnjena s poslušavci. Pervi dan so se po igri razdelila med ubožne učence in učenke božična darila, drugi dan se je razsvetlilo dvoje božično drevo ter se razdali otrokom raznoteri bolj majhni darovi, kateri so kinčali smreke.

Dne 24. novembra 1881 je dobila naša dekliška šola od c. kr. ministerstva za nauk in bogočastje pravico javnosti. Vsled te pravice imajo šolska spričevala naše dekliške šole enako veljavo, kakor spričevala drugih

ljudskih šol. Vseh učenk je ob novem letu 1882 v tej šoli 221 — šivalno obiskuje 20 odraslih deklic iz mesta in okolice, nedeljsko šolo pa okoli 30 učenk, ki so vsakdanjo šolo zapustile. Vse 3 častite sestre učiteljice so napravile svoje državne skušnje.

Društvo šteje koncem leta 1881 37 ustanovnikov in 172 rednih udov.

Naj dobrotljivi Bog obilno poplača vsem, kar so storili gotovo iz dobrega serca v ta namen, da se zagotovi kerščanska izreja naši ženski mladini.

Sarajevo, 25. sveč. Prosim, sprejmite naslednje verstice v svoj list. Ker mi je znano, da se Slovenci zanimajo za katoliško stvar v Bosni, zato sem se priderznil in sem nekterim prečast. gg. duhovnom poslal tukajšnji škofijski službeni list „Srce Isusovo“. Danes dodajem prošnjo, naj bi se hoteli dotični in pa tudi morda še drugi gospodje nanj naročiti. Naročnina je res precejšna, 2 gl. na leto; a tukaj v Sarajevu je vsaka stvarica še enkrat draži kot na Kranjskem in drugod. *) List bo donal službene odredbe verhbosanske nadškofije, zgodovino pesameznih fará, kolikor se more nazaj zasledovati, kratke razprave in poročila o znamenitejih cerkvenih dogodkih v Bosni.

Ljudstvo je obranilo v sebi živo vero; za to se mora očetom frančiškonom priznavati preserčna zahvala. Sedaj bo treba vse tako vrvnati, da se vzvišenost, moč in lepota sv. katoliške Cerkve tudi na zunaj pokaže, drugóverce k resnemu razmišljevanju probudí in se počasi serca pripravijo za obilen pristop k njej. Verhbosanska nadškofija ima nad 70 fará, a od teh jih polovica nima nikake cerkve, polovica ima sicer cerkev, a menda precej slabe in kaj malo primérne za tako vzvišena sveta opravila. — V Sarajevu je okoli 1000 katoličanov in imajo malo cerkev, ki je še dosti prijazna, a je preveč vlažna. Fara je silno razprosterta; bližnji gosp. župnik je 7 ur oddaljen; vladajo jo 3 očetje frančiškani, ki morajo v najeti hišici prebivati, ter 600 gl. najemnine plačevati.

Tukaj imamo tudi usmiljene sestre iz Zagreba; a silno majhno hišico imajo, da pač ne morejo razširjati svojega delovanja. Pet jih je, med njimi je ena Slovenka iz Kranja. Zapisanih imajo nad 70 učenk, pa nimajo dovolj prostora za vse. Mislimo kupiti kako večje zemljišče in zidati velik vstav, kjer bi usmiljenke imele dekliške šole in pa zavetišče za muhamedanske otroke, za kar se nam je dala precejšna podpora in se še za vsako leto obeta.

Tukajšnja gimnazija ima do sedaj 3 razrede. Vodja ji je protestant (!!); med profesorji je tudi eden Slovenec. 17. sveč. so bile javne skušnje za razne verstva. Največ je katoličanov, namreč 48, razkolnikov je 47, judov 22, turčini so 4. (Koliko pa protestantov? Vr.) Želeti bi bilo pa, da bi za vsako verstvo bile posebne učilnice. Ne vem, n. pr., kako bi se pri taki mešanici mogla podučevati zgodovina. Ko bi imeli denarja, gotovo nam vlada dovoli vse katoliške šole. Zato nas prav veseli, ko smo ravnokar zvedili, da bo na Dunaju v kratkem stopilo v življenje društvo v podporo katoliških zavodov po Bosni in Hercegovini. Katoliške zadeve se morajo že iz politike podpirati. Dokler Bosna-Hercegovina ne bo katoliška, tako dolgo ne bo mirú. Večkrat se sliši glas: kar vse je treba pobiti in potolči, kar je ustaškega. Mi pa mislimo drugač; mi zaupamo, ne v svoje lastne moči, mi zaupamo na vsemogočnega in neskončno usmiljenega Boga. On ima v roki serca vseh,

*) Naročila, ako kdo želi, posreduje tudi vredništvo tega lista. Tudi za mladino šolsko, ki se želi jezika vaditi, bil bi dober ta list. Vr.

On bo gotovo velika čuda delal v Bosni, gotovo ni zastoj tako zunanjih dogodkov vrvnal, da se je ravno sedaj tukaj ustanovila cerkvena hierarhija. Naš presvitli nadškof so v dogovoru s sv. Očetom postavili verhbosansko nadškofijo pod varstvo presvetega Serca Jezusovega in pod varstvo Marije brez madeža spočete. Mislite li, da bi to bilo brez pomena? Ne! Serce Jezusovo mora tukaj kazati svoje usmiljenje in svojo moč, Marija mora tudi tukaj peklenski kači glavo streti. Da tu vlada Bog, posnamem že kaj iz tega, ker so že sedaj serca vseh tako vneta za Bosno-Hercegovino, ter se pripravljajo le-sem pošiljati obilo denarnih pripomoči, ktere se potrebujejo za razne nujne naprave. Ako je pa Bog z nami, kdo more biti zoper nas.

Prosim prav ponižno vse pobožne Slovence in Slovenke, naj molijo za našega presvitlega nadškofa (ki imajo pri sebi enega tajnika, g. Gosselna iz Zagrebške nadškofije, in enega o. Jezuita, g. Slaviča, Slovenca iz Štajarske), za korarje in za vse duhovne, ktere koli je Bog sem poklical, da bi mogli terpeti, darovati se, in sploh tako živeti, da bi ne postali nevredni prevzvišene nega poklica.

Dr. Anton Jeglič.

Amerikansko. Vabaša, 6. pros. (*Par verstic v korist mladini, iz prijat. pisma.*) Pri nas je zdaj to novo, da vsako prvo nedeljo v mescu je skupno sv. Obhajilo za dekleta, in tretjo nedeljo za fante, in vselej je poseben govor za nje med sv. mašo, pri kateri so obhajani. To ima prav dober vspeh. Prav obilno se jih vdeleži vsak mesec, ko je zanje odločeni dan. Prvo nedeljo v novem letu jih je bilo čez sto pri sv. Obhajilu, večí del dekleta.

Tudi fantov precej pride tretjo nedeljo. (To je gotovo silo dober pomoček za odrašeno mladino, da ne pride v nesrečno razvado ss. zakramente predolgo odkladati ali celó opuštati. Vr.)

Preteklo leto je v naši fari smert zeló kosila, — 46 jih je umerlo, večidel mladih za davico. Čez 60 je bilo keršenih, med njimi 2 odrašena, ki sta k naši vori prestopila.

Oddani darovi in zbirke „Zgod. Danice“. (Dalje.) 3. grudna 1881 izročil čast. Sestri presv. Kervi Eliz. Tolxdorf zbirke v ta namen čez 50 gl. tukaj v Ljubljani.

7. grudna 1881 oddal vodju sv. Detinstva pn. g. kan. Andr. Zamejcu 91 gl. 56 kr.

Ravno ta dan: V kn.-škof. pisarno 183 gl. 25 kr. za afrik. misijon in družih raznih darov, in gosp. kan. A. Zamejcu 18 gl. 55 kr. za cerkev presv. Jezusovega Serca. Ravno temu 6. pros. 1882 v ravno ta namen 440 gl. 70 kr.; za sv. Detinstvo pa 103 gl. 57 kr.

17. pros. t. l. č. g. poslal Ant. Golobiču, župn. v Cerkljah, 130 gl. 20 kr. za ondote pogorelce. (Prva zbirka v ta namen, t. j., 201 gl. 20 kr., je bila oddana v kn.-šk. pisarno 19. vinot. 1881.)

Ravno ta dan v kn.-šk. pisarno oddal: 65 gl. 50 kr. za pogorelce v Dobračevi; 148 gl. za pogorelce v Knežaku; 20 gl. za Bonifacijevo in 14 gl. za Leopoldovo družbo.

21. pros. poslal v Adrijanopol preč. P. Tom. Bressesku 332 gl. 10 kr., in sicer darov za misijon, za sv. maše, pismo s 73 gold. za misijon presvitl. nadškofa v Filipopolu; 4 gl. za spreobrnjene duhovne iz razkolništva v Carigradu itd.

28. pros. Za pogorelce v Zaklancu poslal 29 gl. č. g. župniku.

31. pros. P. Edm. Hagerju v Solnograd posl. 78 gl. za Kino in za nesrečne po viharji v Tong-Kingu.

Ravno ta dan v kn.-škof. pisarno: V namen sv. leta 36 gl., za brat. čist. Spoč. 1 gl. 30 kr., za varhe

Božjega groba 4 gl., za cerkev sv. Jožefa v Bukareštu 5 gold.

Žganjivcem v premislek.

Znano je že, da v Ameriki so pijanci pri vseh previdnih ljudeh v veliki zamerzi, zakaj ti ostudni ljudje ne le da si dušo in teló pogubé, tudi celi deželi sramoto delajo. Zato tudi liberalni časnikarji podpirajo katoliške duhovne, ki z oostrostjo zavračajo pijaštvo. Časnik „Columbia“ 9. sveč. t. l. pripoveduje naslednje:

Škof Wigger v Newarku je dal ali prav za prav obnovil naredbo, ki je čisto primérna dandanašnjim okoliščinam.

Ta ukaz določuje, da vsim nepoboljšljivim pijancem se mora po smerti odreči keršanski pogreb, to se pravi, pokop s častjo in blagoslovom sv. Cerkve. Za nepoboljšljive pijance zaznamuje škof take ljudi, kateri se ukljub vsemu svarjenju do smerti spijsajo. Viši pastir pravi: „Ne spodobi se, da bi se ostanki človekov, kateri so postali žertva žganja, v blagoslovljeno zemljo pokopavali. Žganjarski barantači, ki pijanim žganje prodajajo, zapadejo v ravno tisto kazen... Ako žganjski kerčmar umerje in njegova vdova to opravilo nadaljuje, je še huje. Nespodobno je za ženo zraven žganjske mize stati in poslušati kletvinje in bogoskrunstva tistih, ki se v pogubljenje spijajo. S tacimi ženami naj se dela kakor z možmi in naj se jim tudi cerkveni pogreb odreče, ako v svojem brezobzirnem barantanju s pijačami ne odjenjajo.“

Novojorški „Herald“, ki sicer katoličanom nikakor ni prijazen, k temu pravi: „Pričakovati je, da bo škof tišal na ostro zverševanje te naredbe. Sramota je, ki se dela mertvim, ki so pošteno in čedno živeli, ako se taki človek med-nje pokoplje. Naj se taki pokopujejo na posebnem pokopališu.“

Tako se misli o pijancih v Ameriki, v deželi svobode, kjer je keršanstvo, bi djal, še le novo. Kaj pa v Evropi?! Vedno bolj se toži, da se bo rod oslabil in ugonobil z žganjem, ako se ne bo začelo skerbeti, da se ta smertni strup zatira.

Razgled po svetu.

Prusko. Da Cerkev v borbah in vojskah z nasprotniki poslednjič vselej zmaga, je ravno tako resnica, kakor to, da Bog vse prav ravna. Vender ta resnica je brezvercem in psevdoliberalcem ušesa že tako ugledila, da je več ne slišijo in ne čutijo. Ravno to resnico pa dogodbe v pruskem državnem zboru zopet zdaj prav vidno in očitno pojasnujejo. Poglejmo nekoliko, kaj se je poslednje dni godilo ondi gori.

V berlinski zbornici poslancev so bile 7. in 8. svečana obravnave o ministerski cerkveno-politiški predlogi, ki bi zloglasne majnikove postave rada le mečje razlagala, ne pa jih odpravila in toraj ni ne tič ne miš.

To predlogo je tedaj minister pojasnil in nato je nasledovala cela versta govorov za predlogo in proti nji. Duša vseh govorov so bile zopet dr. Windthorstove nepremagljive terdologočne izpeljave, ktere imajo toliko večji moč, ker je vsim predloga gola in sama resnica. Kako vse drugačen duh je vladal sedaj v zbornici memo prej, je Windthorst v svojem sklepnem govoru zaznamoval z besedami, kakor smo že zadnjič rekli, namreč: „Nisem sicer v teku obravnáv o predlogi popolno zadovoljen, pa vendar razveseljen. Te obravnave namreč poterjajo, da prav za prav nihče z vpeljano kulturno

borba noče čisto nič več imeti opraviti, in celó pravi in resoični dušni začetnik kulturne borbe, g. poslanec Gneist, je svojega rojenca popolnoma utajil.“ Gneist je namreč v sklepu svojega govora v vedni spomin poterdil, kako so obravnave skazale, da povsod v zbornici se zahteva pregledanje, to je, popravljenje, prenarejenje majnikovih postav, da toraj le na podlagi pregledanja teh postav se zamore mir ustanoviti. Ako tedaj vlada ukljub temu, kar se tukaj kaže in kar se je v splošnem nemškem državnem zboru še očitniše kazalo, roke nepremaknjeno križem derži, tedaj naznanim pred Evropo, da pruska vlada mirú neče.

Kultusminister je kot vvod k obravnavi o tej reči rožnato popisoval, kako dobre nasledke ima tista postava od mesca julija, vsled ktere naj se majnikove postave mečje rabijo. Rekel je, da vlada ima delo nekacega ranocelnika, ki ima celiti globoko rano, in da v dobrem vspehu juliške postave vidi zahtevanje, naj se po začetem potu dalje ide; da pa h koreniti predelavi postav se pogrešajo zborniški predpogoji, češ, da na cerkveno politiškem polji so še vedno ugovori, kakor so bili: eni hočejo stalnega mirú, drugi le primirja, drugi nikakoršnega mirú ne. Z nekako umetno zvijačnostjo, s katero pa je prav slabo opravil, je minister nategnil prašanje Poljcev, češ, da je le-to v zvezi s kulturno borbo, da narodne poljske prizadevanja, ki merijo na samostojnost Polonije, so se poslednji čas obilno zmogle ter postale široka reka, da v poljskih okrajinah se katoliško duhovstvo nahaja sredi tega gibanja. Tudi je rekel minister, da posamezne določbe sedanje osnove so stopinja, na kateri vlada ne bo ostala, temuč bo gledala priti do novih stopinj ter bo vedno imela pred očmi poslednji cilj, vstanovo polnega cerkveno-političnega mirú. Te besede očitno kažejo, v koliki zadregi je pruska vlada; še vse bolj to razodeva naslednja obravnava.

Pervi govornik zoper predlogo je bil poslanec baron pl. Schorlemer Alst. Pokazal je, da kulturna borba je vse kaj hujega kot si minister misli, in pojasnil je hvallisanje juliške postave ter pokazal, da nima ravno tolike vrednosti, kakor se ministru dozdeva. Namen nove predloge naj že bo dober, ali skušnja s tisto mečjo razlago sovražljive postave (diskrecijonalna oblast) v resnici ni mična. Mnogih Cerkvi sovražnih postav predloga še omenja ne, raba družih pa je zastavljena na samovoljo ministerstev, ki se pa menjajo. Kot lažnjivo zaslonbo za ministerstvo je govornik zaznamoval tudi to, da je minister poljsko vprašanje za lase privlekel v obravnavo. On z vso določnostjo tudi v korist monarhije in kraljeve hiše zahteva, da kulturna borba (preganjanje Cerkve) se mora odpraviti.

V imenu poljskega oddelka je govoril dr. Stablevski, naj boljši govornik svojih rojakov v poslanstvu. Kaj izverstvo in osoljeno je šibal način, kako se je poljsko vprašanje priteplo v zbornico; mislil bi kdo, da stojé že poljske kardela v celih poljskih pred brandenburškimi vrati! Z gorko in prepričavno zgovornostjo se je pognal za poljske prizadeve. Rekel je, da minister utegne Poljcem očitati le znotranje misli, želje in nade, o katerih pa sodnik nima pravice soditi. Vlada zahteva, da nehajo Poljci v Prusiji bivati, toda svoje narodovne pravice in svobode v veri si ne pustijo uzeti itd.

Poslanec Holtz je med drugim opomnil, da se ne spodobi cerkve stiskati pod take samovoljne postave; njegov prijetli hočejo spremeno majnikovih postav.

Windthorst je predlogi do kosti segel in bistro razkazal, kaj vse v sebi ima. Središe v odboru, pravi govornik, po desetletnem bojevanji ne bo Cerkve izročilo dobro- ali slabovolji kacega ministra. Edini zanesljivi pomoček, da se mir ustanovi, je in ostane porazumljenje z naj viši cerkveno oblastjo in na

podlagi tega porazumljenja osnovana postava. Iz besed ministra samega je gotovo, da v Rimu pruski opravnik ni nič drugega obravnaval razun zgoli osebnih in krajnih prašanj, in da tam se ni dalo nič upanja, da bi se Cerкви sovražne postave res spremenile. Govornik praša kakor l. 1880: Je-li ta predloga nekaj stalno-določnega (definitivum) ali pa ima vlada namen o nekem gotovem času storiti predlog za pregledanje postáv? Rekel je minister, da predloga je stopnjica, zamore se priti na daljne stopnjice. Lepe besede pa ne zadostujejo, treba je natanko vediti, na ktere djanja od vlade se je zanašati. Vtikanje poljskega prašanja dela vtis, kakor bi se hotlo novih pritežnosti napravljati, ne da bi se stare odpravljale. Zborniško središe poljskih bojnih tovaršev v naj nevarnišem trenutku ne bo pustilo samih. V vterjenje povoljne oblasti niso mogli izvoliti slabšega pomočka, kot je ta. Zdi se govorniku, da se le na to gleda, naj bi se zunanji oder Cerкви zopet postavil iz tega namena, da se odvrča pozornost od notranjega podiranja. To pa se ne bo pospešilo. Nemški državni zbor, zastop nemškega naroda, je pred kratkim obsodbo izrekel zoper kulturno borbo, posameznih držav dolžnost je zdaj, da naj se na terdni podlagi pa mir pravi.

Osmega svečana je dr. Virchow prvi govoril in poterdil, da njegova stranka po nobeni ceni ne bode ministerstvu tiste svojevoljne oblasti privolila; njegova (liberalna) stranka, pravi, je bila z nekako zamerzo majnikovim postavam priterdila; bila je od vlade prekanjena; one postave so v rokah vradnij vzrokovale mnoge počenjanja, ki mejijo na „divjaštvo“ (barbarstvo).

Protestant Strosser je odkritoserčno in pogumno liberalnim naštel dolg zapisnik njihovih pregréh, potem povedal, da mu je samovoljna oblast pri vradnijah čez méro sumljiva, — le prav za kratek čas bi se utegnila še enkrat privoliti; mir se s tako zistemo ne dá vstanoviti, in vendar mir bi vsi radi imeli...

Poslanec Richter (naprednjak) na prvo novokonservativcem njih delž in odgovornost pri cerkveno-politiških postavah prilastuje; predloga pa mu ni nič drugega kakor pomoček Bizmarkove politike, da bi sebi pridobil večino njemu voljno vdano. Bistveno in v prid politiške svobode je on zoper predlogo, djansko pa za resničen pregled majnikovih postáv. Njegova stranka je edina oziroma na predlogo.

Dvadnevno obravnavo je dokončal Windthorst. On pri tem ostane, da je bilo napačno, vtikati poljsko prašanje v cerkveno politiške preiskave. Vlada sama je zadolžila ostrupenje. Čemu je pregnala nadškofa Ledo hovskega, kateri je tako pogumno postopal zoper vse narodno politiške presegovanja? Ték obravnave ga veseli. Celó pravi dušni začetnik kulturne borbe, dr. Gneist, zatája svojega rojenca. To je dobro znamenje. Ako sleheren pravi, tega jaz nisem storil, mora tisto storjeno biti prav zaničljiva reč. Oziroma na samovoljno oblast smo na tem, da po desetletnem bojevanji se nočemo na milost in nemilost izdati kakemu negotovemu ministerstvu. Mi zahtevamo Cerкви svobodo, kakor vsaka redna država in ktero imenito dovoliti mora tista država, ki si ponosno ime keršanske države prilastuje. Mi hočemo pravico, ki so nam jo v slovesnih pogodbah in oklicih dali kralji te dežele, in kultusminister je za to, da to pravico izveršuje, ne pa da bi jo nam še le dajal. Iz ministrovega govora sem povzél, da mu je za to reč resnica. Bojím se pa, da kakor imamo zdaj škofe in vinculis (v okovih), je spoštovani gospod minister in vinculis (velik vesel posméh), in mi mu bomo radi pomagali, da se znebí teh okovov. (Nov posméh.) Svojih pravic pa se nočemo znebiti, in ako zdaj po desetletnem bojevanji vesoljni svet pravi, da je nam se

krivica zgodila, se bomo še družih deset lét vojskovali, če je treba, da to spoznanje v djanje spravimo. Ako vlada ukljub volji, ki je v pruskem deželnem zastopu in še očitniše v nemškem državnem zboru na znanje dana, vsled česar je lahko dobiti znamenito večino za pregled majnikovih postáv, vendar s križem rokami ostane, potem slovesno priterdim pred vsim svetom, da pruska vlada mirú neče.

Konečno je bila predloga izročena odboru 21 odbornikov. (Gl. Missionsbl. Dülmen, 19. sveč.)

Drugi teden se je postavljeni odbor dan na dan pečal z ministersko cerkveno-politiško predlogo. Vidilo se je, da za predlogo so le -amo pruski (protestantski) konservativci in prostokonservativci, kateri sploh in v vsem le za vlado kimajo. Liberalni so zoper predlogo in odbijajo tudi vsako zboljševanje posameznih paragrafov, kar svetuje središe. Sicer pa bi vlada tudi zboljšane predloge ne sprejela, in raznotere pojasnjenja pričujočega kultusministra dajejo slabo upanje h kakemu vapehu.

Povedal je minister, da tudi pl. Schlözer v Rimu obravnava to reč z rimskim Stolom in sicer o sedanjem stanu, in ako se dober vspeh pokaže, bode poslanec zaupljivo poglaščen k nadaljnim obravnavam; dalje pa seči kot predloga vladi okolišine sedaj ne dopuščajo.

Na odvernitev Windthorstovo, da načelnega popravljanja majnikovih postáv se tedaj ni nadjati, je minister odgovoril, da mogočnost korenitega pregleda samo na sebi ni dokončno izključena; za zdaj pa je predloga naj skrajniše, o čemur se porazumljenje more misliti. To je res govorenje, kakor: „Ibis redibis...“ in kulturnoborska kača bo le takrat nehala katoličane griziti in klati, kadar drugač ne bo mogla! Toliko slavniši pa bo zmaga Cerkve, kakor je bila že tudi pred kaj leti po dolgem bojevanji.

Na Parskem si je zbornica privojskovala zmago v silo tehtni zadevi. 14 t. m. je po 4 ure dolgem zasedanji z 81 glasovi proti 60 zaveršla mešane šole. Izverstn govori je med drugimi imel Rittler. Noben katoličan, je rekel, ne more nikoli priznati tacih šol. Vai poganjavci novošegnega punta, vai brezbožniki, ki bi keršanstvo radi s svetá potrebili, so zagovorniki mešane šole, iz ktere je zrastle vsa nejevera. Dasiravno je znani tesar „kancelparagrafa“ in družih lisičnost, kultusminister Lutz, bil pričujoč, se vendar nič ni vdeleževal obravnave. Pa ne, da bi tudi njega pamet že srčevala? Take zmage ne ostanejo brez vpljiva tudi v daljši kroge.

Iz Kolna na Nemškem naznanjajo, da celo simo tam memo popotvajo izselci v Ameriko, po 60—70 evropskih naveličancev na teden. Na spomlad, kakor mislijo, bode izseljevanje tako obilno, kakor je bilo okoli petdesetega leta, ko jih je nektare dni po 1000 ondi skozi šlo.

Varšav. Škof Žitomirski, monsig. Borovski, in ondotni kanonik Krušinski, ki sta oba bila več lét pri-perta v notranji Rusiji, se po carskem dovoljenji vrneta nazaj v svoji službi.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

6. sučca S. Fridolin op. — 7. S. Tomaž Akvinski.
- 8. S. Janez od B. — 9. S. Frančiška Romska. —
10. Spomin ss. tančic N. G. J. Kr. Štirideset ss. mučen-
cev. — 11. S. Heraklij. — 12. Tretja postna nedelja.
S. Gregorij papež.

Zahvale:

Št. 18. Serčna hvála in zahvala N. lj. G. presv. Serca, ki je zelo nevarno zbolelemu mojemu očetu zopet zdravje izprosila. *Marija V.*

Št. 19. Oseba, nedavno priporočena, se je tako pozdravila, da zamore že svoje dolžnosti opravljati. Bodi čiščena od vsih ljudi N. lj. Gospá presv. Serca! *A. M.*

Št. 20. Bila sem v silnih telesnih stiskah, ter v nevarni bolezni. Na priprošnjo N. lj. G. presv. Serca mi je vse odvzeto. Bodi ji serčna čast in hvála! *M. K.*

V molitev priporočeni:

Nevarno bolan mladeneč je prav serčno priporočen za dušno in telesno pomoč. — Deček za poboljšanje. — Tri bolne osebe. — Duhoven v svojih potrebah. — Dobri otroci, brez matere, priporočajo v bratovsko molitev svojega bolnega očeta, da bi ga jim usmiljeni Bog na priprošnjo N. lj. Gospé in sv. Jožefa še ohranil. — Na očéh bolna oseba serčno priporočena, da se na priprošnjo N. lj. Gospé in sv. Lucije pozdravi, če je Božja volja. Zahvala po dosegi milosti se naznani. — Oseba, na nogah bolna, ki že več lét terpi in tudi nobene zdravila ne pomagajo, se serčno priporočuje v prošnjo N. lj. Gospé in sv. Jožefu, da bi ji Bog dal v njeni bolezni malo tolažbe; to prosi z zaupanjem, ker od tukaj se jih več ozdravi. — Že vsa preužaljena žena prosi pomoči od N. lj. G. presv. Serca za svojega, čez vse lahkomisljenega moža. — Brat priporoča svojo sestro za stanovitnost v dobrem ter za dušno in telesno zdravje. — Sin in hči priporočata svojo bolešno mater za odpuščanje grehov, za pravo skesanje. — Mož priporoča svojo lahkomisljeno ženo. — Sin živo priporočuje svojo nevarno bolno mater, da bi jih usmiljeni Bog še ohranil. — Mati prosi molitve bratovske za spreobrnjenje svojega sina, ki je preveč pijači vdan.

Opomini k modrosti.

(Iz bukev Sirahovih, iz VII. pogl.)

6. sušca. *Ne žali hlapca, ki zvesto dela, in tudi ne najemnika, kateri je tebi vdan.*

7. *Imaš sinove? uči jih, in pripoguj jih z mladega.*

8. *Z vsega serca spoštuj svojega očeta, in bolečin svoje matere ne pozabi.*

9. *Boj se Gospoda z vse svoje duše, in njegove duhovne v časti imej.*

10. *Časti Boga iz vse svoje duše, in spoštuj duhovne.*

11. *Ne pušaj jokajočih brez tolažbe, in z žalostnimi žaluj.*

12. *V vsih svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil.*

Listek za raznoterosti.

V katoliški družbi je poslednjo sredo g. špirituval Flis imel učen in prav izversten govor o pravi lepoti v umetniji, in je zlasti živo razkazoval, kaj se pogreša v staropoganski in modèrni materijalistički umetniji, oziroma na slikarstvo in kiparstvo, da je torej treba „prevredbe“, neke preobrazbe ali prerodenja v tem, da

bi umetnija duh. ... tlačila v nižavo, temuč ga povzdigovala.

Ljudski misijoni se na Češkem pogosto obhajajo. Oo. redemptoristi iz Prage n. pr. bodo v postnem času imeli misijone v Belškem in v Mladi Vožici, v Repini in v Žitenicah; redemptoristi s Svete gore pa v Rožmitalu, v Treboni in v Blonicih.

Češki hospic v Rimu, kakor „Blahovest“ piše, je te dni pogorel. Češki slikar, ondi stanujoči, g. Zabranski, ravno da se je otel smerti v oguji.

Iz Adrijanopola v Bulgariji turški, 22. sveč. (*Poterdilo*) Še le predvčerašnjem sem prejel pismo z denarom (332 gl. 10 kr., vmés 84 gl. 40 kr. za ss. maše, 73 gl. za Filipopol itd.). Hvála naj odkritoserčniši in priserčniši za darove in posebej za ljubezen, ki neprenehljivo dela v našo pomoč in v zboljšanje stanú naših misijonarjev. Bog plačaj! Pismo z denarom v Filipopol (za milg. nadškofa Menini-a) sem poslal.

Tomaž Brsjeska,

prednik mis. red. vestaj. J. Kr.

Vratislavski knez in škof, kakor pišejo iz Rima, je postal prečast. gosp. Herzog, prošt pri sv. Hedvigi v Berlinu.

V Rimu v Sikstinski kapeli je bila 7. sveč. mertvašnica za ranjcega sv. Očeta Pija IX, pri kateri so bili zraven družih naj odličniših oséb, diplomatov itd. tudi papež Leon XIII. Po vsih rimskih cerkvah je bilo polno ljudstva in veliko jih je bilo pri sv. Obhajilu. K Pijevemu grobu pri sv. Lovrencu zunaj mesta pa so ljudje na trume celi dan hodili molit.

Duhovske spremembe.

V Poreško-Poljski škofiji: Prečast. gosp. kan. Ant. Mar. Basilisko je postal stolni kapitularni kurat. — Č. g. Andr. Benigar, korvikar in koop. v Polji, je imenovan administrator v Pomeru. — Umerl je 14. svečana preč. g. Mih. Čičeran, posebno pobožen in goreč duhovni pastir, ki je bil izvoljen Pomerski župnik, pa zarad bolezni ni mogel duhovije nastopiti. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Pn. g. kan. in profesor dr. M. Leben 5 gl. — Č. g. mestni župnik Jan. Rozman 3 gl. — Č. g. župnik Ant. Dolinar 2 gl. — Č. g. Fr. Vobinc 1 gl.

Za pogorelce v Nadanjem selu: Ma. M. P. 10 gl. — Pn. g. stolni dekan J. Volc 5 gl. — Č. g. B. Bartol 3 gl.

Za sv. Detinstvo: Oddano pn. g. kan. A. Zamejcu: Ana Potokar 54 kr., Marija Ahlin 52 kr., Franca Zdravje 50 kr., neimenovana v Loki 1 gl., č. g. Anton Verbajs, kaplan na Kerki, 2 gl., č. g. Gašper Vilman, kaplan v Mirni Peči, 20 gl. 72 kr., Katarina Mihelčič 3 gl., Ana Zupan 1 gl., K. P. 50 gl., J. G. 2 gl., neimenovana 1 gl.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. T. P. v Bor.: Naznanili založništvo in bode se zgodilo. — G. R. v B. B.: Morebiti je bolje zdaj o tej reči molčati; nemirnih jezikov tako nihče ne bo zavezal. — G. Buh mis.: Prej „Wand.“, zdaj prihaja „Columbia“; „Dan.“ se pošilja. Upam, da se razum.: prav serčna hvála in pozdrav!